

Dosya 8

Eylül 2016

Kamu Alımları

İhale Kriterlerinin Belirlenmesi

İÇİNDEKİLER

- [Genel bağlam](#)
- [Yalnızca fiyat kriterinin uygulanması](#)
- [En iyi fiyat/kalite oranının belirlenmesi amacı ile kullanılan yöntemler](#)
- [İhale kriterlerinin uygulanmasına yönelik genel strateji: kontrol listesi](#)
- [Ek bilgi](#)

Yayın izni SIGMA Program Başkanı Karen Hill tarafından verilmiştir

Genel bağlam

İhale kriterleri, bir ihale makamının en iyi teklifi seçip ihaleyi o teklifin sahibi üzerinde bırakmasına dayanak oluşturmaktadır. Bu kriterler, ihale makamı tarafından önceden oluşturulmalıdır ve adil rekabete halel getirmemelidir.

2004 Kamu Alımları Direktifi¹ kapsamında, ihale makamlarının aşağıdaki unsurlardan birine dayalı olarak kamu ihalesini sonuçlandırmasına müsaade edilmekteydi:

- en düşük fiyat kriteri veya
- fiyat dışındaki kriterlerin de uygulanması anlamına gelen ekonomik açıdan en avantajlı teklif kriteri.

Bu iki seçenek arasındaki seçim ihale makamlarının takdirine bırakılmıştır. Yalnızca alternatif tekliflerin kullanımı ve rekabetçi diyalog usullerinin uygulanması gibi çok kısıtlı durumlarda, 2004 Direktifi çerçevesinde ekonomik açıdan en avantajlı teklif kriterine gerek duyulmuştur.

2014 Kamu Alımları Direktifi'nde (Direktif)² bu yaklaşım değişmiştir ve tekliflerin yalnızca fiyat dışındaki kriterlere dayalı olarak da değerlendirilmesine daha fazla vurgu yapılmıştır. Bu çerçevede, Direktifte ihale makamlarının ihalenin sonuçlandırılmasında ekonomik açıdan en avantajlı teklifi temel alması yönünde bir şart getirilmiştir. Dikkate alınan faktörlere bakılmaksızın, ihalenin ekonomik açıdan en avantajlı teklifi veren istekli üzerinde bırakılması gerekmektedir. Şüphesiz, yalnızca fiyat kriterinin kullanılmasına halen müsaade edilmektedir, ancak Üye Devletler bu kriterin uygulamasına kısıtlama getirebilmektedir.

Ekonomik açıdan en avantajlı teklif kavramı ihale makamına göre ekonomik açıdan en avantajlı olan teklif şeklinde açıklanmaktadır. Söz konusu teklif fiyat veya maliyet (genelde kullanım ömrü maliyetlendirmesi gibi bir maliyet etkinliği yaklaşımının kullanılması suretiyle) veya en iyi fiyat/kalite oranına dayalı olarak belirlenmektedir. En iyi fiyat/kalite oranı değerlendirilirken nitel, çevresel ve/veya sosyal hususlar da dahil olmak üzere kamu ihalesinin konusu ile bağlantılı kriterler dikkate alınmaktadır. Direktif kapsamındaki en iyi fiyat/kalite oranı 2004 Direktifi'ndeki ekonomik açıdan en avantajlı teklife eşdeğerdir.

Özetlemek gerekirse, ekonomik açıdan en avantajlı teklif artık ihalelerin sonuçlandırılması açısından tek kriter konumundadır. Bu kriterin uygulanması üç farklı yaklaşımı kapsayabilmektedir:

- yalnızca fiyat;
- yalnızca maliyet - kullanım ömrü maliyetlendirmesi gibi bir maliyet etkinliği yaklaşımının kullanılması;
- en iyi fiyat/kalite oranı.

Hangi yaklaşım kullanılırsa kullanılsın, tekliflerin değerlendirilmesinde her zaman ekonomik bir unsura yer verilmesi gerekir.

Maliyet unsuru müteşebbislerin yalnızca kaliteye ilişkin kriterlere göre rekabet edeceği dayanak olan bir sabit fiyat veya maliyet halini alabilmektedir.

En iyi fiyat/kalite oranının kullanılmasının gerektiği rekabetçi diyalog ve yenilikçi iş birliği usulüne ilişkin durumlar haricinde, yukarıda bahsedilen üç yöntem arasından seçim yapılması genel olarak ihale makamının takdirine bırakılmaktadır. Üye Devletler ihale makamlarının

¹ Yapım işi ihaleleri, kamu mal alım ihaleleri ve hizmet alımı ihalelerinin sonuçlandırılmasına ilişkin usullerin koordine edilmesine dair 31 Mart 2014 tarihli ve 2004/18/EC sayılı Direktif.

² 2004/18/EC sayılı Direktifi yürürlükten kaldıran 2014/24/EU sayılı ve 26 Şubat 2014 tarihli Kamu Alımları Direktifi.

yalnızca fiyat ya da yalnızca maliyet unsurlarını tek bir ihale kriteri olarak kullanamayacağını hükme bağlayabilmektedir veya bunların uygulanmasını belirli ihale makamı kategorileri ya da belirli ihale türleriyle sınırlandırabilmektedir.

Bir ihale ilanının gerekli olduğu ihale usulleri açısından, ihale makamının ihale ilanında yalnızca fiyat, yalnızca maliyet veya en iyi fiyat/kalite yaklaşımlarından hangisini uygulayacağını ilan etmesi gerekmektedir. En iyi fiyat/kalite yaklaşımı hususunda, kullanılacak kriterlerin ihale ilanında veya ihale dokümanlarında açıklanması gerekir. Direktifte en iyi fiyat/kalite yaklaşımı uygulandığında geçerli olabilecek spesifik kriterlerin oluşturulmasına yönelik genel kurallar ortaya konmaktadır ve en iyi fiyat/kalite oranını sağlayan bir teklifin seçimine yönelik kriterlere ilişkin açıklama yükümlülükleri de belirtilmektedir. Avrupa Birliği (AB) yasama organının temel hedefi AB içi ticaretin ayrımcılığa sebebiyet veren ihale kriterleriyle kısıtlanmamasının sağlanmasıdır.

Bir ihale makamı, ihale kriterlerini belirlerken, genel mevzuat ve Antlaşma³ ilkelerine uygun hareket edecek ve aşağıdaki hususları sağlayacaktır:

- İhale kriterlerinin ayrımcılığa sebebiyet vermesi ve adil rekabete hanel getirmemesi anlamına gelen **eşit muamele ve ayrımcılık yapmama**;
- İhale kriterlerinin önceden belirlenmesi ve isteklilere usulüne uygun olarak açıklanması gerektiği anlamına gelen **şeffaflık**. İhale kriterlerinin belirlenmesi ve resmi olarak açıklanmasının amacı şu hususları sağlamaya yöneliktir:
  - isteklilerin ihale makamının belirttiği öncelikleri en iyi şekilde karşılamaya çalışarak tekliflerini daha uygun bir şekilde hazırlayabilmesi;
  - teklif değerlendirmesinin ihale makamı tarafından şeffaf ve güvenilir bir biçimde ve mümkün olduğunca objektif şekilde gerçekleştirilmesi;
  - denetim organları, inceleme birimleri, diğer kamu kuruluşları veya müteşebbisler gibi ilgili paydaşların ayrımcılığa sebebiyet verecek veya müsaade edilmeyen ihale kriterlerinin kullanımını engellemek üzere süreci izleyebilmesi.

Yalnızca fiyat kriterinin uygulanması

Bir ihale makamı yalnızca fiyata dayalı olarak ekonomik açıdan en avantajlı teklif kriterini uygulamayı tercih ettiğinde, ihale uygun bir teklife yönelik en düşük fiyatı veren istekli üzerine bırakılmaktadır. Fiyat en uygun teklif seçilirken dikkate alınan tek faktördür. Alınan teklifler bir geçme veya kalma sistemine dayalı olarak belirlenmiş koşullar çerçevesinde değerlendirilmektedir. Bu seçimde hiçbir maliyet analizi ve kalite değerlendirmesi rol oynamamaktadır.

Yalnızca fiyat kriterine ilişkin sınırlamalar: Yalnızca fiyat kriterinin basitlik ve hızlilik gibi bir avantajı bulunmaktadır, ancak bu kriterin aşağıdaki hususlar da dahil olmak üzere birtakım kısıtlamaları bulunmaktadır:

- Bu kriter ihale makamının nitel hususları dikkate almasını mümkün kılmamaktadır. Şartnamede belirtilen ve tüm tekliflerde karşılanması gereken kalite faktörlerinin dışında, ihale edilen gereksinimin kalitesi değerlendirmeye tabi değildir.
- Bu kriter ihale makamının inovasyon ve yenilikçi çözümleri dikkate almasını mümkün kılmamaktadır. Belirtilen şartları sağlayan teklifler uygundur.

³ Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma - Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma'nın konsolide versiyonu, *Avrupa Birliği Resmi Gazetesi*, C 326, 26 Ekim 2012. Antlaşma'ya ihale Dosyasında "Antlaşma" denmektedir.

- Uzun bir işletim ömrüne sahip gereksinimler açısından, bu kriter ihale makamının ihale edilen gereksinimin kullanım ömrü maliyetlerini dikkate almasını mümkün kılmamaktadır. En düşük fiyat kriteri kullanıldığında, yalnızca alımın doğrudan maliyeti veya belirtilen şartlar dahilindeki ilk satın alma fiyatı dikkate alınabilmektedir.

En iyi fiyat/kalite oranının belirlenmesi amacı ile kullanılan yöntemler

En iyi fiyat/kalite oranına dayalı olarak ekonomik açıdan en avantajlı teklif kullanıldığında, bir ihale makamı kalite, teslim süresi ve satış sonrası hizmetler gibi fiyata ek veya fiyat dışındaki diğer kriterleri de dikkate alabilmektedir. Seçilen her kritere ihale makamı tarafından nispi bir ağırlık verilmektedir ve söz konusu ağırlık kriterin sahip olduğu nispi önemi göstermektedir. En iyi fiyat/kalite oranının amacı paranın karşılığını en iyi şekilde sağlayan teklifin belirlenmesidir.

Paranın karşılığı: Paranın karşılığı terimi ihale makamının gereksinimlerini yerine getiren maliyet ile ilişkili ve maliyet ile ilişkili olmayan çeşitli kriterler arasındaki en iyi kombinasyon anlamına gelmektedir. Buna karşın, bu çeşitli kriterlere ilişkin en iyi kombinasyon ihaleden ihaleye değişiklik göstermektedir ve ihale makamı tarafından ilgili ihale uygulaması için gereken çıktıları dayanmaktadır.

Paranın karşılığı kavramında mallar, yapım işleri ve hizmetlerin aynı olmadığı ve kalite, dayanıklılık, uzun kullanım ömrü, elverişlilik ve diğer satış koşulları açısından farklılık gösterdiği ifade edilmektedir. Paranın karşılığındaki amaç ihale makamlarının ihtiyaçlarını karşılayan en iyi özellik kombinasyonunu satın almaya çalışmasıdır. Bu nedenle, teklifteki çeşitli ürünlere yönelik iç maliyetler, uzun kullanım ömrü ve dayanıklılık gibi çeşitli nitelikler maliyete göre ölçülmektedir. Daha yüksek bir bakım maliyeti bulunan daha ucuz bir ürüne daha az ödeme yapmaktan ziyade, düşük bakım maliyeti olan bir ürüne daha fazla ödeme yapılması tercih edilebilmektedir.

En iyi fiyat/kalite oranının avantajları: En iyi fiyat/kalite oranı, yalnızca fiyat kriterinin aksine, aşağıdaki unsurlar başta olmak üzere bir dizi avantaj sunmaktadır:

- Bu kriter ihale makamlarının nitel hususları dikkate almasını mümkün kılmaktadır. Kalite ihale makamı açısından önemli olduğunda, genelde en iyi fiyat/kalite oranı kullanılmaktadır.
- Bu kriter ihale makamlarının inovasyon veya yenilikçi çözümleri dikkate almasını mümkün kılmaktadır. Bu husus bilhassa inovasyon ve önemli araştırma ve geliştirme faaliyetlerinin kaynağı olan küçük ve orta büyüklükteki işletmeler açısından önem taşımaktadır.
- Uzun bir işletim ömrüne sahip gereksinimler açısından bakıldığında, bu kriter ihale makamının yalnızca doğrudan alım maliyeti veya belirtilen koşullar dahilindeki ilk alım fiyatını değil, satın alınan gereksinimin kullanım ömrü maliyetlerini de dikkate almasını mümkün kılmaktadır.

En iyi fiyat/kalite oranının belirlenmesi amacı ile hangi kriterler kullanılabilir?

Bir ihale makamı en iyi fiyat/kalite oranını belirlemek üzere çeşitli kriterleri dikkate alabilmektedir.

Direktifte aşağıda belirtilen kriterlere ilişkin bir *örnek* listeye yer verilmektedir:

- teknik fayda da dahil olmak üzere kalite;
- estetik ve işlevsel özellikler;
- erişilebilirlik;
- tüm kullanıcılara yönelik tasarım;

- sosyal, çevresel ve yenilikçi özellikler;
- ticaret ve koşulları;
- ihale açısından görevlendirilen personelin niteliklerinin ihalenin yerine getirilme düzeyi üzerinde kayda değer bir etkisinin olabildiği hallerde, söz konusu personelin organizasyonu, nitelikleri ve deneyimi;
- satış sonrası hizmetler ve teknik destek;
- teslimat tarihi, teslimat süreci ve teslim süresi veya tamamlama süresi gibi teslimat koşulları.

Listenin yalnızca örnek olması sebebiyle, her durumun kendine has özelliklerinin dikkate alınması ve belirtilen spesifik sınırlamalar dahilinde kalınması suretiyle, ekonomik açıdan en avantajlı teklifin belirlenmesi hususunda uygulanacak kriterlere ilişkin karar ihale makamına bırakılmaktadır.

İhale kriterleri iki kapsamlı kategoriye ayrılabilir: **maliyet ile ilişkili kriterler** ve **maliyet ile ilişkili olmayan kriterler**.

Maliyet ile ilişkili kriterler: ekonomik kriterler şeklinde de ifade edilen maliyet ile ilişkili kriterler ihale makamının ihale konusu unsurun alımına ilişkin finansal maliyetin yanı sıra söz konusu unsurun kullanımı ve işletimine ilişkin maliyeti belirlemesini mümkün kılmaktadır.

Kullanım ömrü maliyetleri

Kullanım ömrü maliyetleri mallar, yapım işleri veya hizmetlerin kullanım ömürleri boyunca ortaya çıkan maliyetlerdir. Geniş manada, kullanım ömrü maliyetleri aşağıdaki hususlar ile ilgili olarak ihale makamına tahakkuk eden tüm maliyetlerden meydana gelmektedir:

- edinim
- işletim ömrü
- kullanım ömrü sonu (imha gibi).

Kullanım ömrü maliyetleri "tek seferlik" maliyetler veya "mükerrer" maliyetler olabilmektedir. **Tek seferlik maliyetler** ilk fiyat, satın alma ve kurulum maliyetleri, ilk eğitim veya imha maliyetleri gibi ihale konusu gereksinimin alımıyla birlikte yalnızca bir kez ödenen maliyetlerdir. **Mükerrer maliyetler** ihale konusu gereksinimin kullanım ömrü boyunca ödenen maliyetlerdir. Bu maliyetler uzun kullanım ömrüne dayalı olarak farklılık göstermektedir ve normalde zamanla artmaktadır. Mükerrer maliyetler hizmet ve bakım masrafları, onarımlar, sarf malzemeleri, yedek parçalar ve enerji tüketimini kapsamaktadır.

Daha fazla bilgi için, bkz. SIGMA Kamu Alımları Dosyası 34, *Kullanım Ömrü Maliyetlendirmesi*.

Maliyet ile ilişkili olmayan kriterler: Maliyet ile ilişkili olmayan kriterler temel performans gereksinimleri ve şartnameye uyum ile ilgilidir. Maliyet ile ilişkili olmayan kriterler aşağıdaki kriterleri kapsamaktadır:

- **kalite** - bir yazıcı ile dakika başına basılan sayfa sayısı veya yazıcının dayanıklılığı gibi ihale konusu unsurun yerine getirmesi gereken kalite özellikleri;
- **teknik fayda** - ihale konusu unsurun amacına uygun olup olmadığı ve nasıl performans gösterdiği;
- **estetik ve işlevsel özellikler** - ihale konusu unsurun nasıl görüldüğü ve hissettirdiği ve kullanımının ne kadar kolay olduğu;

- **teslimat tarihi**- sipariŖten teslimata kadar temin edilen sŖre ve belirtilen son tarihin yakalanabilmesi;
- **satıŖ sonrası hizmetler** - sŖzleŖme imzalandıktan sonra ihale makamının ihtiyaç duyduğu ve ihale makamına sağlanan destek.

Alt kriterler: Bir ihale makamı en iyi fiyat/kalite oranını belirlemek Ŗzere seçilen kriterleri alt kriterlere ayırmaya da karar verebilmektedir. Alt kriterler ihale makamı tarafından spesifik bir kriter içerisinde dikkate alınan spesifik faktŖrleri ifade etmektedir.

En iyi fiyat/kalite oranının belirlenmesi hususunda uygulanacak kriterler belirlenirken ihale makamının takdirini etkileyen kısıtlamalar mevcut mu?

Direktifte "ihale makamına gŖre" ekonomik açıdan en avantajlı teklife atıfta bulunmaktadır ve uygulanacak kriterlerin seçimi konusunda ihale makamının takdirine vurgu yapılmaktadır. Buna karŖın, bu takdire iliŖkin de aŖaėıda Ŗrneklere verilen birtakım kısıtlamalar bulunmaktadır:

- Seçilen kriterlerin sŖz konusu kamu ihalesinin ana konusuyla bağlantılı olması gerekir.
- Seçilen kriterler ile ekonomik açıdan en avantajlı teklifin seçilmesinin amaçlanması gerekir ve sŖz konusu kriterlerle baŖka bir amaç gŖdŖlemez.
- Seçilen kriterlerin objektif olması ve objektif Ŗekilde ŖlŖlebilir olması gerekir.

Uygulanacak kriterlerin objektifliğinin temin edilmesi ve seçim yapılması hususunda ihale makamına sınırsız bir ŖzgŖrlŖk verilmesinin engellenmesi için, bu kriterlerin kati ve, mŖmkŖn olduğunca, ŖlŖlebilir bir Ŗekilde oluŖturulması gerekir. İsteklilerin tekliflerini hazırlarken tekliflerin değerlendirmesinin yapılma Ŗeklini dikkate alabilmesi gerekir.

En iyi fiyat/kalite oranı ve ihale Ŗartnamesi: dikkate alınması gereken bazı Ŗnemli hususlar

Uygulamada, bir ihale makamının en iyi fiyat/kalite oranını belirlemek Ŗzere uygulayabileceği kriterlerin ihale Ŗartnamesine uygun olacak Ŗekilde seçilmesi gerekir. Değerlendirmeye tabi tŖm Ŗartnamelerde kendileriyle iliŖkili kriterlerin bulunması gerekir.

Ŗartnamenin hazırlanması ve en iyi fiyat/kalite oranının ortaya konması hususunda uygulanacak kriterlerin belirlenmesi çok yakın iliŖkilidir. İhale Ŗartnamesi uygulanacak kriterler dikkate alınmaksızın hazırlanamaz ve, tam tersi, uygulanacak kriterler ihale Ŗartnamesi dikkate alınmadan belirlenemez.

En iyi fiyat/kalite oranı kullanıldığında, genel olarak bir ihale makamı aŖaėıdaki yŖntemlerden birine gŖre hareket etmeye karar verebilmektedir:

- İhale makamı tŖm tekliflerin sağlaması gereken zorunlu asgari Ŗartları belirlemeye, tekliflerin bir geçme veya kalma sistemine dayalı olarak değerlendirilmesine ve bunun ardından, değerlendirmeyi geçen tekliflere puan verilmesine karar verebilmektedir. Puanlar bir teklifin asgari Ŗartları aŖma dŖzeyini yansıtabilir.
- İhale makamı, zorunlu Ŗartlara ek veya alternatif olarak, asgari bir "eŖiėin" uygulanmasının gerekli olmayacağı Ŗartlar belirlemeye ve tekliflere ihale makamının gereksinimlerine uygunluk dŖzeyine dayalı olarak puan verilmesine karar verebilmektedir. Bu durumda, uygunluk dŖzeyine iliŖkin birtakım farklılıklar kabul edilmektedir.

Ekonomik açıdan en avantajlı teklifin belirlenmesi için hangi teklifler kullanılabilir?

Seçilen kriterlerin uygulanmasına ilişkin yöntemler veya metodolojiler bir ihale makamının ekonomik açıdan en avantajlı teklifi belirlemek üzere kullanabileceği "sistemlerdir".

- **Ağırlıklı değerlendirme:** Direktif çerçevesinde ihale makamının ekonomik açıdan en avantajlı teklifi belirlemek üzere seçilen her kritere verdiği nispi ağırlığı belirtmesi gerekir.

Ağırlıklı değerlendirme sistemi vasıtasıyla, ihale makamı isteklilere seçilen her kritere verdiği nispi önemi bildirmektedir ve bu sistem isteklilerin daha uygun teklifler hazırlamasını mümkün kılmaktadır. Aynı zamanda, ağırlıklı değerlendirme sistemi vasıtasıyla, ihale makamı tekliflerin değerlendirilmesine ilişkin süreçte rastgele karar verme olasılığını kısıtlamaktadır.

İhale makamı aralık açısından "uygun" bir azami seviye sağlamak suretiyle kullanılan kriterlere ilişkin nispi ağırlıklı değerlendirmeyi ifade edebilmektedir. Aralığın şeffaflık ilkesini ihlal edecek ve ihale makamının kullanılan her kritere verdiği nispi önemin olası istekliler tarafından anlaşılmasına sebep olacak kadar geniş (örneğin %10 ile %90 arasında) olmaması gerekmektedir.

Ekonomik açıdan en avantajlı teklifin belirlenmesi amacı ile uygulanacak çeşitli kriterlerin ağırlıklı değerlendirmesinin özenle ve dikkatle gerçekleştirilmesi gerekir. Uygunsuz bir ağırlıklı değerlendirme teklif değerlendirmesi yapılırken sorunlara neden olabilecek ve paranın karşılığını en iyi şekilde sağlayan teklifin seçilmemesine sebebiyet verebilecektir.

- **Azalan önem sırası:** İspatı mümkün sebeplerle ağırlıklı değerlendirmenin mümkün olmadığı hallerde, ihale makamının uygulanan kriterleri azalan önem sırasına göre belirtmesi gerekir. Ağırlıklı değerlendirmenin mümkün olmamasının sebeplerinden biri ihalenin karmaşık olmasıdır.

En iyi fiyat/kalite oranının belirlenmesi hususunda uygulanacak kriterlere ilişkin ve bunların uygulanmasına yönelik yöntemlere ilişkin açıklama yükümlülükleri: İhale makamının ihale ilanında veya ihale dokümanlarında ya da, rekabetçi diyalog halinde, açıklayıcı belgede şu hususları ilan etmesi gerekir:

- ekonomik açıdan en avantajlı teklife ilişkin kriterler,
- bu kriterlerin nispi ağırlığı veya azalan önem sırası (ihale makamına göre, ağırlıklı değerlendirmenin mümkün olmadığı hallerde).

Yukarıda bahsedilen bariz açıklama yükümlülükleri haricinde, Direktif çerçevesinde bir ihale makamının ayrıntılı bir değerlendirme metodolojisini önceden oluşturmasının gerekli olduğu spesifik bir şekilde belirtilmemektedir. Buna karşın, bir ihale mananın ayrıntılı bir değerlendirme metodolojisini önceden oluşturduğu hallerde, bu metodolojinin isteklilere eksiksiz olarak açıklanması gerekir.

İhale dokümanlarında değerlendirme sürecinin nasıl gerçekleşeceği ve dikkate alınacak tüm faktörlerin (bunların nispi ağırlıkları da dahil olmak üzere) yanı sıra ekonomik açıdan en avantajlı teklifin belirlenmesi amacı ile uygulanacak metodolojilere ilişkin açık ve net bilgiler sağlanması suretiyle mümkün olduğunca şeffaf hareket edilmesi gereklidir.

Bu bilgiler olası isteklilerin daha uygun teklifler hazırlamasına yardımcı olmakla kalmayıp değerlendirme süreci de dahil olmak üzere tüm teklif sürecini daha şeffaf hale getirecektir. Ayrıca, bu bilgiler ilgili paydaşların (bilhassa istekliler, denetim organlar ve diğer kamu kuruluşları) değerlendirme kriterleri veya metodolojilerinin ayrımcılığa sebebiyet verecek şekilde geliştirildiği ve/veya uygulandığı durumları belirlemek üzere ihale sürecini izlemesini de mümkün kılacaktır.

Uyarı - ilan edilen ihale kriterlerinin ihale sürecinde değiştirilmesi: İlan edilen ihale kriterleri (çeşitli bunların nispi ağırlıkları, uygulanan herhangi bir alt kriter ve bunların nispi ağırlıkları ve ilan edilen daha ayrıntılı bir değerlendirme metodolojisi de dahil olmak üzere) tekliflerin değerlendirilmesi sürecinde hiçbir koşulda değiştirilemez veya bunlardan hiçbir şekilde feragat edilemez. O aşamada, bu kriterlerin ilk ilan edildikleri şekilde uygulanması gerekir.

İhale kriterlerinin uygulanmasına yönelik genel strateji

İhale kriterleri açısından uygulanacak genel stratejinin bir ihale süreci başlatılmadan önce belirlenmesi gereklidir. Aşağıdaki kontrol listesinde bir ihale makamının genel stratejisini tanımlarken ele almayı tercih edebileceği birtakım temel hususlar ortaya konmaktadır:

- 1) Hangi ihale kriterinin uygulanacağına karar verilmesi: böyle bir seçim şansı olduğunda, yalnızca fiyat kriteri, yalnızca maliyet kriteri veya en iyi fiyat/kalite oranı.
- 2) En iyi fiyat/kalite oranı kriterinin seçilip seçilmediğinin belirlenmesi:
  - a) uygulanacak münferit kriterler ve bunların nispi ağırlıkları (veya ağırlıklı değerlendirmenin ispatı mümkün sebeplerle uygulanamadığı hallerde, bu kriterlerin azalan önem sırası);
  - b) her kriterin alt kriterlere ayrılmasına karar verildiği hallerde, alt kriterler ve bunların söz konusu münferit kriterlere verilen ağırlık dahilindeki nispi ağırlığı;
  - c) Uygulamasına karar verildiği hallerde, daha ayrıntılı bir değerlendirme metodolojisi ve bunun açık bir şekilde tanımlanması.
- 3) Aşağıdaki unsurların nerede ve nasıl açıklanması gerektiğinin geçerli mevzuat gereksinimleri uyarınca belirlenmesi:
  - a) uygunluğuna göre, yalnızca fiyat kriteri, yalnızca maliyet kriteri veya en iyi fiyat/kalite oranının kullanımı;
  - b) en iyi fiyat/kalite oranı seçildiğinde:
    - (i) uygulanacak münferit kriterler ve bunların ağırlıkları (veya ağırlıklı değerlendirmenin ispatı mümkün sebeplerle uygulanamadığı hallerde, bu kriterlerin azalan önem sırası);
    - (ii) uygulanacak her kriterin ayrıldığı alt kriterler ve bunların söz konusu münferit kriterlere verilen ağırlık içerisindeki nispi ağırlığı;
    - (iii) geliştirilen her türlü değerlendirme metodolojisi

Sektörler

2014 Sektörler Direktifi (Sektörler Direktifi)⁴ kapsamında da Kamu Alımları Direktifi ile aynı yaklaşım kullanılmaktadır ve ihale makamlarının ihalenin sonuçlandırılmasında ekonomik açıdan en avantajlı teklifi temel alması gereklidir.

Sektörler Direktifi'nin 82. Maddesine göre, ekonomik açıdan en avantajlı teklif temel olarak Direktifteki tanım ile aynıdır; yalnızca izin verilen kriter örneklerinde "bölümler ve tedarik güvenliğine ilişkin taahhütlere" bir atıf içeren ek bir hüküm bulunmaktadır [Madde 82(2)(c)].

⁴ 2004/17/EC sayılı Direktifi yürürlükten kaldıran 2014/25/EU sayılı ve 26 Şubat 2014 tarihli su, enerji, ulaştırma ve posta sektörlerindeki kuruluşlar tarafından yapılan alımlar hakkında Direktif.

Ek bilgi

Yayınlar

SIGMA (2015), *Kamu Alımları Eğitim Kitapçığı – E4 Modülü*, OECD Publishing, Paris, <http://www.sigmaweb.org/publications/public-procurement-training-manual.htm>

SIGMA (2014), *Avrupa Adalet Divanı'nın Kamu İhalelerine İlişkin Seçilmiş Kararları (2006-2014)*, OECD Publishing, Paris, <http://www.sigmaweb.org/publications/Judgements-CourtJustice-2Sept2014-Turkish.pdf>

Kamu Alımları Dosyaları

<http://www.sigmaweb.org/publications/key-public-procurement-publications.htm>

SIGMA (2016), *Kullanım ömrü maliyetlendirmesi*, Dosya 34, OECD Publishing, Paris

SIGMA (2016), *Tekliflerin Değerlendirilmesi ve İhalenin Sonuçlandırılması*, Dosya 9, OECD Publishing, Paris

Diğer kaynaklar

Avrupa Birliği Adalet Divanı'nın seçilmiş içtihadı: 31/87 *Beentjes*, C-513/99 *Concordia Bus Finland*, C-19/00 *SIAC Construction*, C-315/01 *GAT*, C-448/01 *EVN AG* ve *Wienstrom GmbH X Avusturya Cumhuriyeti*, C-532/06 *Lianakis* ve Diğerleri, C-46/15 *Ambisig*, http://curia.europa.eu/jcms/jcms/j_6/